

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden samt med förslag till lag om rymdverksamhet och om ändring av 2 § i hittegodslagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden samt med förslag till lag om rymdverksamhet och om ändring av 2 § i hittegodslagen (RP 157/2017 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för betänkande och till kommunikationsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- kommunikationsutskottet KoUU 28/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- jurist Maija Lönnqvist, arbets- och näringsministeriet
- överdirektör Jarkko Koskinen, Lantmäteriverket
- lantmäteriråd Markku Markkula, Lantmäteriverket
- expert Timo Ranta-aho, Innovationsfinansieringsverket Tekes
- direktör Jussi Kaurola, Meteorologiska institutet
- styrelseledamot Juha Ilola, Reaktor Space Lab Ab
- Senior Scientist Robin Berglund, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab
- ordförande för rymdgruppen Veera Sylvius, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry
- professor Esa Kallio, Aalto-universitetet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- professor Lotta Viikari.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

PROPOSITIONEN

I denna proposition föreslås det att riksdagen godkänner konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Dessutom föreslås att det stiftas en lag om rymdverksamhet och att hittegodslagen ändras.

Konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden ålägger varje stat att föra in rymdföremål som den sänt ut i ett register som staten själv för och lämna de i konventionen angivna uppgifterna om rymdföremål till den offentliga förteckning som Förenta nationernas generalsekreterare för.

Den föreslagna lagen om rymdverksamhet ska tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs på Finlands territorium eller på en farkost som är registrerad i Finland. Dessutom ska lagen tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs av en finsk medborgare eller en juridisk person med säte i Finland.

I den föreslagna lagen föreskrivs det om tillståndsplikt för rymdverksamhet, förutsättningarna för beviljande av tillstånd, verksamhetsutövarens skyldigheter, övervakning av rymdverksamhet och statens regressrätt gentemot verksamhetsutövaren. Lagen innehåller också bestämmelser om register över rymdföremål och de uppgifter som ska föras in i registret. Arbets- och näringsministeriet är den tillståndsmyndighet och registerförande myndighet som avses i lagen. Brott mot lagen ska bestraffas som rymdverksamhetsförseelse.

Det föreslås att 1970 års lag om räddning och återsändande av rymdfarare och återsändande av föremål som utsänts i rymden upphävs och att hittegodslagen ändras till följd av den föreslagna nya lagen.

Konventionen träder i kraft för Finlands del när Finland har deponerat sitt anslutningsinstrument. Lagen om konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet samtidigt som konventionen träder i kraft.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Förslagets bakgrund och syfte

Den första finländska satelliten sändes ut i rymden sommaren 2017. Fler projekt är aktuella, och den tekniska utvecklingen beräknas leda till en kraftigt tillväxt i branschens vetenskapliga och kommersiella verksamhet. I och med att rymdverksamheten ökar och utvecklas betonas också betydelsen av branschens regleringsmiljö. Finland har för närvarande inga gällande bestämmelser om bedrivande av rymdverksamhet eller utsändande av rymdföremål i rymden. Propositionens syfte är att skapa en förutsägbar och juridiskt tydlig handlingsram och säkerställa att bestämmelserna i FN:s rymdkonventioner iakttas nationellt.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden samt en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i konventionen som hör till området för lagstiftningen. Dessutom föreslås att det stiftas en lag om rymdverksamhet och att hittegodslagen ändras. Ekonomiutskottet ser det som viktigt att skapa juridiska ramar för rymdverksamheten och anser att den föreslagna regleringen är välgrundade. Ekonomiutskottet föreslår att konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden och de lagförslag som ingår i propositionen ska godkännas, men med följande anmärkningar och ändringsförslagen i detaljmotiven.

En reglering som ska ge möjligheter

Regleringen utgår från att det ska ges möjligheter för tillväxt och konkurrenskraft inom rymdsektorn. Typiskt för branschen är betydelsen av nya små aktörer. Ekonomiutskottet vill betona att regleringen jämte tolkning ge möjligheter för denna typ av ny företagsverksamhet och investeringar. Ur denna synvinkel är det viktigt att i regleringen eftersträva rätt balans mellan förutsägbarhet i omvärlden och flexibilitet. Avsikten har varit att i förslaget säkerställa att tillståndsprocessen är smidig och verksamhetsutövarnas åligganden enhetliga och att regleringen öppnar för olika möjligheter. Centralt är också hur regleringen positionerar Finland i den internationella konkurrensmiljön när företagen väljer sin placering: branschen är till sin karaktär internationell och företagen kan smidigt flytta enligt var det i ekonomiskt och juridiskt hänseende är fördelaktigt att vara placerad.

Ekonomiutskottet anser att det utifrån utgångspunkterna ovan är centralt att regleringen inte ska påföra företagsverksamheten eller utvecklingen av verksamheten onödig administrativa börda. Det betonas av att aktörerna i typfallet har karaktär av uppstartföretag: en börda av administrativa ålägganden blir lätt ett relativt stort problem för små företag. Den nu föreslagna regleringen medför oundvikligen administrativa kostnader för företagen i branschen. Samtidigt tydliggör de föreslagna förfarandena också aktörernas ställning. På grund av regleringens allmänna karaktär behåller arbets- och näringsministeriet, som fungerar som tillståndsmyndighet, ansvaret för att regleringen tillämpas konsekvent och på ett sätt som skapar ett minimum av börda, och för att branschen delges tydliga anvisningar.

Försäkringsplikt

Av de specialfrågor som ingår i regleringen har en lyfts fram vid utfrågningen av sakkunniga som central ur verksamhetsutövarnas synvinkel, nämligen försäkringsplikten för verksamhetsutövarna. Den del av de sakkunniga som utskottet har hört anser att skyldigheten är tung för aktörerna, rentav ett hinder för att komma in i branschen, och de menar därför att det kunde vara möjligt att avstå från skyldigheten på grund av att verksamheten är relativt riskfri. Men i tillståndsförfarandet ingår ändå en riskbedömning. Regleringen ger möjlighet till undantag från försäkringsskyldigheten om uppsädningsbolagets försäkring eller någon annan motsvarande försäkring till väsentliga delar täcker verksamhetsutövarns och statens ansvar för skador som rymdverksamheten orsakat tredje parter eller om risken kan godkännas av arbets- och näringsministeriet. Närmare bestämmelser om försäkringen och om undantag från försäkringsskyldigheten utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

Enligt utredning till ekonomiutskottet kan de kostnader som försäkringen medför vara betydande med avseende på de berörda företagens storlek. Utskottet har också utvärderat möjligheten att avstå från försäkringsskyldigheten men anser att mångfalden risker som förorsakas av rymdverksamheten och satelliterna och en internationell jämförelse inte talar för att avstå från försäkringsskyldigheten i sin helhet. Det skulle inte heller vara befogat att begränsa plikten genom att exempelvis lämna små satelliter eller vetenskapssatelliter utanför plikten, eftersom riskerna med verksamheten inte hänger ihop med exempelvis en viss form av verksamhet eller ett visst syfte, eller kan definieras entydigt genom detta. I praktiken antas det lindra försäkringsskyldigheten jämte kostnader om det kan göras undantag från försäkringsskyldigheten på den grunden att uppsändningsleverantören för satelliter har en ansvarsförsäkring för uppsändningsfasen, som riskerna i hög grad sammanhänger med.

Ekonomiutskottet anser det vara centralt att verksamhet som bedöms vara förenad med låg risk inte avkrävs försäkring och att tolkningen av bestämmelsen klargörs både genom den i bestämmelsen nämnda förordningen och genom konsekventa anvisningar och rådgivning till aktörer i branschen. Möjligheten till undantag ska inte tolkas begränsande utan utgångspunkten ska vara att regleringen öppnar för olika möjligheter. Riskbedömningsprocessen ska vara tydlig och för utvärderingen ska det genom förordning skapas förutsägbara kriterier som i möjligaste mån är baserade på numeriska riskgränser. Tolkningen av bestämmelsen ska beakta också den internationella utvecklingen av branschens teknik och omvärld.

Om begreppen i propositionen

I samband med utskottsbehandlingen har det fästs uppmärksamhet vid begreppen i de föreslagna lagarna och definitionen av vissa enskilda begrepp. Utskottet anser det vara utrett att definitionen av begreppen har kontrollerats på bred front under beredningens gång. Men till vissa delar går det inte att skapa entydiga definitioner: exempelvis definitionen av rymden råder det inte internationell enighet om, och det är motiverat att lämna den nationella definitionen öppen. Ekonomiutskottet fäster i fråga om begreppen också uppmärksamhet vid att det i 10 § i lagen om rymdverksamhet, som gäller miljökonsekvenser, föreslås att uttrycket ”jordens yta” ska användas. Utskottet anser det utrett att begreppet är avsett att förstås i allmän bemärkelse så att det hänvisar till jordklotet som planet och alltså utöver jordområden också till vattenområden och jordgrunden.

Lagstiftning, förvaltning och samordning av rymdfrågor

Den rymdlagstiftning som nu behandlas är bara en del av den juridiska och administrativa omvärld som definierar ansvar och skyldigheter hos utövare av rymdverksamhet. Kommunikationsutskottet fäster i sitt utlåtande till ekonomiutskottet om propositionen (KoUU 28/2017 rd — RP 157/2017 rd) särskild uppmärksamhet regleringen av radiofrekvenser och frekvensförvaltning och beröringspunkter mellan regleringen för rymdverksamhet och för luftfart. Ekonomiutskottet instämmer i kommunikationsutskottets bedömning av behovet av att samordna tillståndsförfarandet och regleringen för dessa branscher och rymdverksamheten och att aktivt delta särskilt i branschens internationella samordningsarbete som är på väg att inledas. Ekonomiutskottet vill också betona vikten av att bedöma behovet av att i fortsättningen skapa en samlad modell för administrationen av rymdverksamheten.

DETALJMOTIVERING

2. Lag om rymdverksamhet

1 §. Tillämpningsområde. Lagen ska i situationer enligt 1 § 2 mom. också tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs utanför Finlands territorium. I samband med ekonomiutskottets utfrågning av sakkunniga har det framkommit ett behov av att klargöra det internationella tillämpningsområdet för straffbestämmelsen i den föreslagna lagen. Det sker lämpligen genom en hänvisning till tillämpningen av 1 kap. i strafflagen. Ekonomiutskottet föreslår att 1 § kompletteras med ett nytt 4 mom. där det sägs att bestämmelser om tillämpningsområdet för finsk straffrätt finns i 1 kap. i strafflagen (39/1889).

5 §. Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd.

Utskottet föreslår att uttrycket ”på jorden” i 5 § 2 mom. 3 punkten ändras till ”på jordens yta” för att uttrycket ska motsvara begreppen på annat håll i lagen.

9 §. Säker rymdverksamhet. Ekonomiutskottet föreslår att 9 § 1 mom. preciseras genom att ändra slutet av den första meningen i den finska texten till ”ihmisille, omaisuudelle tai yleiselle turvallisuudelle”, för att det ska vara klart att bestämmelsen kan tillämpas också på situationer där faran kan gälla bara någon av de nämnda. Den svenska texten påverkas inte.

10 §. Miljöskydd och rymdskrot. Ekonomiutskottet föreslår att 10 § 1 mom. kompletteras så att där talas om kärnämnen i stället för kärnmaterial och att också andra radioaktiva ämnen omfattas av anmälningsskyldigheten. Genom ändringen säkerställs det att terminologin stämmer överens med lagstiftningen om kärnenergi. Samtidigt inkluderas också andra radioaktiva ämnen i anmälningsskyldigheten för att säkerställa strålsäkerheten.

21 §. Straffbestämmelser. Med tanke på säkerställandet av att säkerheten och andra villkor för tillstånd ska uppfyllas och med tanke på tillsynen över verksamheten är det viktigt att rymdverksamhet inte kan överföras till en annan aktör utan godkännande från ministeriet. Ekonomiutskottet föreslår att 21 § 1 mom. kompletteras med en ny 2 punkt där det föreskrivs som straffbart att överföra faktiskt bestämmande inflytande över ett rymdföremål eller rymdverksamhet till en annan verksamhetsutövare eller ägare utan ministeriets godkännande. Även om överföringen eventuellt kunde anses vara straffbar redan på grundval av bestämmelserna om medhjälp eller anstiftan talar den straffrättsliga legalitetsprincipen för att en uttrycklig bestämmelse om saken fogas till lagen. Paragrafens 1 mom. 2 punkten i propositionen blir ny 3 punkt.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner konventionen i proposition RP 157/2017 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3 i proposition RP 157/2017 rd utan ändringar.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 157/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser om hör till området för lagstiftningen i den i New York den 14 januari 1975 ingångna konventionen om registrering av föremål som har sänts ut i yttre rymden ska gälla som lag sådana som Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Bestämmelser om sättande i kraft av de bestämmelserna i konventionen som inte hör till området för lagstiftningen utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 §

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om rymdverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Betänkande EkUB 23/2017 rd

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på rymdverksamhet som bedrivs på eller från Finlands territorium.
Lagen tillämpas dessutom på rymdverksamhet som bedrivs utanför Finlands territorium, om verksamheten bedrivs

- 1) på en farkost som är registrerad i Finland, eller
- 2) av en finsk medborgare eller en juridisk person med säte i Finland.

På rymdföremål som rör sig i finskt luftrum tillämpas bestämmelserna om civil luftfart i tillämpliga delar.

Bestämmelser om tillämpningsområdet för finsk straffrätt finns i 1 kap. i strafflagen (39/1889).
(Nytt)

2 §

Behörig myndighet

Arbets- och näringsministeriet ska svara för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av verksamheten enligt denna lag.

3 §

Lagens tillämpning inom försvarsförvaltningen

Bestämmelserna i 5, 8, 11, 14 och 15 § tillämpas inte på rymdverksamhet som bedrivs av försvarsmakten.

Försvarsministeriet ska svara för den allmänna styrningen och övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet. Huvudstaben övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas inom försvarsmakten. Huvudstaben lämnar en gång om året en rapport om försvarsmaktens rymdverksamhet till försvarsministeriet och till arbets- och näringsministeriet.

De tekniska förutsättningarna för verksamheten och en säker verksamhet ska säkerställas i fråga om försvarsmaktens rymdverksamhet.

Närmare bestämmelser om övervakningen av försvarsmaktens rymdverksamhet får utfärdas genom förordning av försvarsministeriet.

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

Betänkande EkUB 23/2017 rd

1) *rymdverksamhet* utsändande av ett rymdföremål i rymden, opererande av ett rymdföremål och annat bestämmande inflytande över det i rymden samt ett rymdföremåls återbördande och återvändande till jorden,

2) *rymdföremål* varje föremål som är utsänt eller som avses bli utsänt ut i rymden, inbegripet delar av ett sådant föremål, och varje anläggning som har använts eller avses bli använt för att sända ut ett föremål i rymden, inbegripet delar av en sådan anläggning,

3) *verksamhetsutövare* varje fysisk eller juridisk person som bedriver eller har för avsikt att bedriva rymdverksamhet eller som faktiskt ansvarar för verksamheten.

2 kap.

Verksamhetsutövarens skyldigheter

5 §

Tillståndsplikt för rymdverksamhet och förutsättningar för beviljande av tillstånd

Rymdverksamhet får bedrivas endast om arbets- och näringsministeriet på förhand har beviljat tillstånd till verksamheten. Tillstånd kan beviljas tills vidare eller för viss tid. Ett tillstånd får förenas med sådana villkor som behövs med tanke på säkert bedrivande och övervakning av rymdverksamheten.

För att tillstånd ska beviljas förutsätts att

1) verksamhetsutövaren är tillförlitlig och har nödvändig teknisk sakkunskap och de ekonomiska förutsättningar som behövs för att bedriva rymdverksamhet,

2) verksamhetsutövaren har lämnat ministeriet en bedömning av riskerna med rymdverksamheten och enligt bedömningen inte medför verksamheten någon särskild fara för människor eller egendom eller allmän säkerhet,

3) verksamhetsutövaren strävar i enlighet med 10 § efter att förhindra uppkomsten av rymdskrot samt skadliga konsekvenser för miljön på **jordens yta**, i atmosfären och i rymden,

4) verksamhetsutövaren har en plan för avslutande av rymdverksamheten och åtgärder i anslutning därtill,

5) rymdverksamheten inte strider mot nationella säkerhetsintressen, Finlands internationella förpliktelser eller Finlands utrikespolitiska intressen,

6) verksamhetsutövaren uppfyller kraven på försäkring i 8 §,

7) verksamhetsutövaren iakttar Internationella teleunionens gällande regler,

8) verksamhetsutövaren visar att de gällande bestämmelserna om exportkontroll iakttas.

I tillståndsansökan ska verksamhetsutövaren lämna en för tillståndsprövningen nödvändig och tillförlitlig utredning om att de förutsättningar som anges i 2 mom. föreligger samt om rymdföremålets ägarförhållanden.

Närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd och om de uppgifter och handlingar som ska ingå i tillståndsansökan får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

6 §

Registrering av rymdföremål

Arbets- och näringsministeriet för ett offentligt register över rymdföremål.

Verksamhetsutövaren ska till arbets- och näringsministeriet anmäla följande uppgifter om rymdföremål som sänts ut i omloppsbana runt jorden eller någon annanstans i rymden:

- 1) utsändande stat eller stater,
- 2) verksamhetsutövarens namn,
- 3) beteckning eller registernummer på rymdföremålet,
- 4) rymdföremålets allmänna syfte,
- 5) tidpunkt och plats för utsändande samt uppsändningsanläggning,
- 6) parametrarna för rymdföremålets rörelsebana, som omfattar
 - a) omloppstid,
 - b) banplanets lutning,
 - c) apogeum,
 - d) perigeum.

Närmare bestämmelser om registret över rymdföremål och de uppgifter som ska föras in i registret får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

7 §

Ansvar för skador och statens regressrätt

Skador som rymdföremål orsakat ersätts av statsmedel med undantag av skador som orsakats verksamhetsutövaren.

Staten har rätt att av verksamhetsutövaren ta ut den ersättning som staten betalat en skadelidande till den del som verksamhetsutövaren med stöd av skadeståndslagen (412/1974) hade varit ansvarig för skadan gentemot den skadelidande.

Har en skada orsakats på jordens yta eller tillfogats ett luftfartyg som är i luften, dess passagerare eller någon som tillhör dess besättning, har staten med avvikelse från 2 mom. rätt att av verksamhetsutövaren ta ut den ersättning som staten betalat, trots att verksamhetsutövaren inte skulle ha förorsakat skadan uppsåtligen eller av vållande i enlighet med 2 kap. 1 § 1 mom. i skadeståndslagen.

Maximibeloppet för statens regressrätt enligt 3 mom. är 60 miljoner euro. Bestämmelsen om maximibelopp tillämpas emellertid inte, om verksamhetsutövaren har underlåtit att iaktta denna lag eller villkoren i ett tillstånd som beviljats med stöd av 5 §.

8 §

Försäkringsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska teckna en försäkring mot skador som rymdverksamheten orsakar tredje parter, åtminstone upp till det maximibelopp för statens regressrätt som anges i 7 § 4 mom.

Arbets- och näringsministeriet får avstå från att kräva en sådan försäkring som avses i 1 mom., om

Betänkande EkUB 23/2017 rd

1) uppsändningsbolagets försäkring eller någon annan motsvarande försäkring till väsentliga delar täcker verksamhetsutövarens och statens ansvar för skador som rymdverksamheten orsakat tredje parter, eller

2) arbets- och näringsministeriet kan godkänna den risk för skador på jordens yta, i luften och i rymden som rymdverksamheten medför utifrån den bedömning av riskerna med rymdverksamheten som avses i 5 § 2 mom. 2 punkten.

Närmare bestämmelser om den försäkring som avses i 1 mom. och om de förutsättningar som avses i 2 mom. får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

9 §

Säker rymdverksamhet

Rymdverksamheten ska bedrivas så att den inte orsakar någon särskild fara för människor, egendom eller allmän säkerhet. Den som deltar i utsändande, opererande eller återbördande av rymdföremål ska ha den kompetens för och erfarenhet av hanteringen av de funktioner som personen ansvarar för som uppdraget förutsätter.

Bestämmelser om verksamhet som äventyrar flygsäkerheten finns i 159 § i luftfartslagen (864/2014).

Närmare bestämmelser om säker rymdverksamhet samt om minimikraven på anordningar och funktioner som påverkar säkerheten och på personalens kompetens och erfarenhet får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

10 §

Miljöskydd och rymdskrot

Rymdverksamhet ska bedrivas på ett sätt som är hållbart med tanke på miljön och utnyttjandet av rymden. Verksamhetsutövaren ska i tillståndsansökan som gäller bedrivande av rymdverksamhet bedöma verksamhetens miljökonsekvenser på jordens yta, i atmosfären och i rymden samt lägga fram en plan på åtgärder för att förhindra och minska skadliga miljökonsekvenser. I tillståndsansökan ska **kärnämnen och andra radioaktiva ämnen** som eventuellt används i rymdföremålet uppges.

Verksamhetsutövaren ska i enlighet med allmänt godkända internationella anvisningar försöka se till att rymdverksamheten inte ger upphov till rymdskrot. Verksamhetsutövaren ska i synnerhet begränsa uppkomsten av rymdskrot i samband med rymdföremålets normala funktion, minska riskerna för att rymdföremålet går sönder och kolliderar i rymden samt försöka flytta ett rymdföremål som avslutat sitt uppdrag till en mindre använd omloppsbana eller till atmosfären.

Närmare bestämmelser om bedömning av miljökonsekvenser och åtgärder som behövs för att undvika uppkomsten av rymdskrot får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

11 §

Överföring av rymdföremål och rymdverksamhet till någon annan

Det faktiska bestämmande inflytandet över ett rymdföremål och rymdverksamhet får överföras på en annan verksamhetsutövare eller ägare endast om arbets- och näringsministeriet har godkänt överföringen på förhand. Ministeriet får godkänna överföringen om de förutsättningar för tillstånd som anges i 5 § 2 mom. uppfylls. Ministeriet får förena sitt beslut om godkännande med de villkor som behövs med tanke på säkert bedrivande och övervakning av rymdverksamheten.

Om det faktiska bestämmande inflytandet enligt 1 mom. överförs till en verksamhetsutövare eller ägare som har säte i en annan stat, får arbets- och näringsministeriet kräva att staten i fråga på förhand ingår ett avtal med Finland om ansvar för skador som orsakas av rymdföremålet.

Närmare bestämmelser om ansökan om godkännande som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

3 kap.

Ändringar och övervakning

12 §

Uppgiftsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska utan dröjsmål lämna arbets- och näringsministeriet uppgifter om ändringar som kan inverka på de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom., på tillståndsvillkoren eller på de uppgifter som ska föras in i registret över rymdföremål. Verksamhetsutövaren ska också utan dröjsmål meddela om det har inträffat ändringar i rymdföremålets ägarförhållanden och om rymdverksamheten har upphört.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska lämnas får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

13 §

Ändring och återkallelse av tillstånd

Arbets- och näringsministeriet får ändra eller återkalla ett tillstånd till bedrivande av rymdverksamhet, om

1) det i ansökan eller dess bilagor har getts felaktiga eller bristfälliga uppgifter som väsentligt har påverkat tillståndsprövningen,

2) verksamhetsutövaren inte längre uppfyller de förutsättningar för beviljande av tillstånd som anges i 5 § 2 mom.

3) verksamhetsutövaren på ett väsentligt sätt har försummat eller brutit mot en skyldighet eller begränsning enligt denna lag eller mot tillståndsvillkoren, eller

4) det är nödvändigt att ändra eller återkalla tillståndet på grund av Finlands internationella utfästelser eller förpliktelser.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

Innan ministeriet fattar ett beslut enligt 1 mom. ska det sätta ut en tidsfrist för verksamhetsutövaren att avhjälpa bristen, felet, överträdelsen eller försummelsen.

I beslutet om att ändra eller återkalla tillståndet får ministeriet ställa sådana villkor som behövs med tanke på säkerheten när rymdverksamheten fortsätter eller avslutas. När ministeriet återkallar ett tillstånd kan det också bestämma att verksamhetsutövaren ska överföra rymdverksamheten till en annan verksamhetsutövare som fortsätter verksamheten.

14 §

Övervakning

Arbets- och näringsministeriet övervakar att denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den iakttas.

Verksamhetsutövaren ska årligen lämna arbets- och näringsministeriet en rapport över sin rymdverksamhet. Ministeriet har rätt att av verksamhetsutövaren få även andra uppgifter som det behöver för övervakningen.

Närmare bestämmelser om innehållet i den rapport som avses i 2 mom. och om de uppgifter som behövs för övervakningen får utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

15 §

Inspektionsrätt

Arbets- och näringsministeriet har inom ramen för den övervakning som avses i 14 § rätt att förrätta behövliga inspektioner av verksamhetsutövarens rymdverksamhet och rymdföremål. Ministeriet har rätt att anlita en oberoende sakkunnig för inspektionen. På sakkunniga tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar vid skötseln av uppdrag enligt denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

En tjänsteman eller oberoende sakkunnig som förrättar inspektion har rätt att i den omfattning som inspektionen kräver få tillträde till de lokaler och andra områden som är i verksamhetsutövarens besittning eller användning och används eller har använts för att bedriva rymdverksamhet och som är av betydelse för övervakningen av rymdverksamheten, samt att få studera handlingar och uppgifter som behövs med tanke på inspektionsuppdraget trots vad som föreskrivs om hemlighållande av uppgifter. Inspektion får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

4 kap.

Särskilda bestämmelser

16 §

Upphittade rymdföremål

Påträffar någon hittar ett föremål som kan antas härröra från ett rymdföremål, ska anmälan om fyndet utan dröjsmål göras till närmaste polis-, gränsbevaknings- eller militärmyndighet. Föremålet får inte bortföras eller rubbas utan tillstånd av en ovannämnd myndighet, om det inte finns synnerligen vägande skäl till det. Föremålet ska på begäran överlämnas till en ovannämnd myndighet.

Kostnaderna för anmälan enligt 1 mom. eller för tillvaratagande, förvaring, överlämnande eller återbördande av föremålet ersätts av statsmedel.

17 §

Utlåtanden

Arbets- och näringsministeriet kan i samband med uppdrag som avses i 5 §, 8 § 2 mom. och 11 § begära behövliga utlåtanden av andra myndigheter och av oberoende sakkunniga som företräder särskild sakkunskap. Ministeriet kan också begära utlåtanden i samband med bedömningen av förutsättningarna för att ändra eller återkalla ett tillstånd med stöd av 13 § eller i samband med övervakning som avses i 14 §.

18 §

Myndighetens rätt att få information

Arbets- och näringsministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få sådana uppgifter om omständigheter som berör verksamhetsutövaren som är nödvändiga för att ministeriet ska kunna sköta sina uppdrag.

19 §

Vite

Arbets- och näringsministeriet kan förena ålägganden som det meddelat med stöd av 13 § 3 med vite.

Betänkande EkUB 23/2017 rd

20 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som arbets- och näringsministeriet har fattat med stöd av denna lag får sökas hos förvaltningsdomstolen genom besvär. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

21 §

Straffbestämmelser

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

- 1) bedriver rymdverksamhet utan tillstånd enligt 5 § eller godkännande enligt 11 §, ~~eller~~
- 2) överför faktiskt bestämmande inflytande över ett rymdföremål eller rymdverksamhet på en annan verksamhetsutövare eller ägare utan ett i 11 § avsett godkännande, eller
- 3) försummar den skyldighet att teckna försäkring som avses i 6 § eller den uppgiftsskyldighet som avses i 12 § eller 14 § 2 mom.

ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag för *rymdverksamhetsförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om straff för registeranteckningsbrott finns i 16 kap. 7 § i strafflagen (39/1889) och om straff för ingivande av osant intyg till myndighet 16 kap 8 § i den lagen.

22 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om räddning och återsändande av rymdfarare och återsändande av föremål som utsänts i rymden (616/1970).

Rymdverksamhet som har inletts före ikraftträdandet av denna lag får fortsätta utan tillstånd enligt 5 § eller godkännande enligt 11 § i 12 månader från dagen för ikraftträdandet av lagen.

3.

Lag

om ändring av 2 § i hittegodslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i hittegodslagen (778/1988) 2 § som följer:

2 §

Begränsning av tillämpningsområdet

Om följande slag av fynd föreskrivs särskilt:

- 1) fornföremål som avses i lagen om fornminnen (295/1963),
- 2) i vattenlagen (587/2011) avsett virke som blivit kvar i vattendrag vid flottning,
- 3) i sjölagen (674/1994) avsedda fartyg som är förolyckade eller i fara och ombordvarande gods för vars bärgning betalas bärgarlön,
- 4) rymdföremål som avses i lagen om rymdverksamhet (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 13.12.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kaj Turunen blå
vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Eero Lehti saml
medlem Markus Lohi cent
medlem Martti Mölsä blå
medlem Johanna Ojala-Niemelä sd
medlem Arto Pirttilahti cent

Betänkande EkUB 23/2017 rd

medlem Joakim Strand sv.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.